

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Jaarverslag 2021

Stichting donorgegevens
kunstmatige bevruchting

Inhoud

Voorwoord	4
Samenvatting jaarverslag 2021	5
1. Wettelijk kader en taken van de Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting	6
Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting	6
Registratie van gegevens	7
Aanvragen van donorgegevens	7
Ouderschapsverklaringen	8
2. Overzicht registraties behandelingen met donorzaadcellen, donoreicellen en donorembryo's	9
Aantal geregistreerde behandelingen met donorzaadcellen	9
Aantal geregistreerde behandelingen met donoreicellen	10
Aantal geregistreerde behandelingen met donorembryo's	11
3. Verzoeken om donorgegevens en ouderschapsverklaringen	12
Aantal ontvangen aanvragen	12
Aantal afgehandelde aanvragen	14
Verzoeken om begeleiding bij Fiom	14
4. Uitkomsten van aanvragen	16
Afhandeling van verzoeken om ouderschapsverklaringen	16
<i>Dubbele aanvraag</i>	16
<i>Aanvraag van niet behandelde vrouw</i>	16
<i>Geen gegevens gevonden</i>	17
<i>Geen onbekende donor</i>	17
<i>Geen Nederlandse kliniek betrokken</i>	17
Afhandeling van verzoeken om fysieke en sociale donorgegevens	17
<i>Aanvraag niet compleet</i>	18
<i>Afwijzing gegevens</i>	18
Afhandeling van verzoeken om persoonsidentificerende donorgegevens	18
<i>Geen gegevens gevonden</i>	19
<i>Verstrekking van gegevens</i>	20

5.	Inhoudelijke ontwikkelingen	21
	Rechtszaken	21
	Adviescommissie	22
	Uitfasering geboorteakte	22
	Selectielijst Nationaal Archief	23
	Artsen die eigen sperma inzetten als donor	23
	Internationaal donerschap	23
6.	Samenstelling bestuur en adviescommissie	24
7.	Verantwoording WNT 2021	25

Voorwoord

2021 was een bijzonder jaar.

Op 1 juni 2004 trad de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting (Wdkb) in werking. Dat betekent dat in 2021 de eerste kinderen die onder de Wdkb zijn verwekt 16 jaar werden. De Wdkb regelt dat donorkinderen, als ze 16 jaar zijn, persoonsidentificerende gegevens kunnen opvragen over de donor die bij hun verwekking betrokken was. Voor 1 juni 2004 was in de klinieken anoniem donorschap de norm; bij een aanvraag om verstrekking van donorgegevens uit die periode geldt dat toestemming van de donor nodig is (verstrekking gegevens: nee, tenzij). Bij behandelingen op of na 1 juni 2004 is de norm dat de donor zich bekend wil maken; de donorgegevens worden aan het donorkind verstrekt, tenzij de donor zwaarwegende belangen aandraagt (verstrekking gegevens: ja, tenzij). De uitwerking van de wet, voor kinderen die geboren zijn uit behandelingen op of na 1 juni 2004, werd in het verslagjaar zichtbaar. Sdkb had zich voorbereid op een groot aantal aanvragen van 16-jarigen; in de praktijk waren het er in 2021 zestien. Onze processen waren op de nieuwe situatie ingericht en de aanvragen konden zonder probleem worden afgehandeld.

2021 was ook bijzonder door de gevoerde rechtszaken over de verstrekking van donorgegevens. Het ging om donorkinderen die weliswaar vóór 1 juni 2004 waren verwekt, maar waarbij de donor zich als bekende donor had laten registreren (B-donor). De uitspraak van de rechter was dat ook in dat geval geldt: verstrekking gegevens: ja, tenzij. De uitspraak heeft uiteraard grote consequenties voor de betrokken donorkinderen en donoren. Ze is tevens aanleiding tot een wetswijziging die hopelijk in 2022 kan worden afgerond, waarna we ook andere aanvragen over een B-donor op deze wijze kunnen behandelen. De Sdkb is verheugd over de duidelijkheid die door de uitspraak van de rechter is ontstaan.

2021 was ook het jaar waarin we meer aanvragen dan ooit kregen: in 2021 waren er dertig procent meer verzoeken om gegevens dan in 2020. Mogelijk heeft dit te maken met de aandacht die de media besteedden aan donorconceptie, rond de rechtszaken en in documentaires. We zijn blij dat steeds meer donorkinderen en hun ouders de weg naar Sdkb weten te vinden, voor het achterhalen van de gegevens waar ze volgens de Wdkb recht op hebben. We hopen dat de media-aandacht er ook toe leidt dat donoren die in het verleden afspraken anoniem te blijven, gaan inzien hoe belangrijk het voor donorkinderen kan zijn om te weten van wie ze afstammen en daarom besluiten hun anonimiteit op te heffen.

Den Haag, maart 2022

Dr. Marianne P. Amelink-Verburg

Voorzitter Sdkb

Samenvatting jaarverslag 2021

Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting (Sdcb) heeft tot taak om uitvoering te geven aan de Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting (Wdkb) die op 1 juni 2004 van kracht is geworden.

Opdracht Sdcb

Klinieken die kunstmatige bevruchting met behulp van een donor verrichten, moeten gegevens over de behandeling, de behandelde vrouw en de donor registreren bij Sdcb. Sdcb bewaart en beheert deze gegevens en verstrekt ze volgens de regels van de Wdkb aan donorkinderen, aan hun ouders of aan hun huisarts. Daarbij zorgt ze voor deskundige begeleiding en passende ondersteuning. Daarnaast verstrekt Sdcb ouderschapsverklaringen voor het duomoederschap en geeft zij voorlichting over de wet.

Geregistreerde gegevens van behandelingen in 2021 die resulteerden in een doorgaande zwangerschap

Het aantal geregistreerde behandelingen in 2021 waarin gebruik werd gemaakt van donorzaadcellen was 1186. De database bevat daarmee in totaal 17.337 behandelingen met donorzaadcellen.

Het aantal geregistreerde behandelingen in 2021 waarin gebruik werd gemaakt van donoreicellen was 30. De database bevat daarmee in totaal 918 behandelingen met donoreicellen.

Het aantal geregistreerde behandelingen in 2021 waarin gebruik werd gemaakt van donorembryo's was 48. De database bevat daarmee in totaal 323 behandelingen met donorembryo's.

Aanvragen voor donorgegevens en ouderschapsverklaringen in 2021

In 2021 ontving Sdcb 1415 aanvragen om gegevens. Dat is een stijging van dertig procent ten opzichte van 2020. Meest opvallend was de toename in aanvragen van sociale en fysieke gegevens door donorkinderen (verdubbeling) en in aanvragen van persoonsidentificerende donorgegevens van behandelingen vóór 1 juni 2004 (eveneens verdubbeling). Maar ook het aantal aanvragen om een ouderschapsverklaring (535 maal) en de aanvragen om fysieke en sociale gegevens door ouders (457 maal) was hoger dan ooit.

In 2021 waren er voor het eerst aanvragen om persoonsidentificerende donorgegevens door donorkinderen die waren verwekt op of na 1 juni 2004 (de dag dat de Wdkb in werking trad). Deze aanvragen werden volgens een nieuwe systematiek, conform wetsartikel 3, behandeld.

Afhandeling van aanvragen in 2021

Van de aanvragen om een ouderschapsverklaring kon 82 procent worden gehonoreerd; bij de aanvragen om fysieke en sociale donorgegevens was dat 66 procent. De aanvragen om persoonsidentificerende donorgegevens van behandelingen op of na 1 juni 2004 konden alle gehonoreerd worden.

Van de behandelingen voor 1 juni 2004 konden in 77 van de 312 aanvragen de donorgegevens verstrekt worden (24,7%). De belangrijkste reden voor niet-verstrekking was dat er geen donorgegevens meer te achterhalen waren. Van de donoren van voor 1 juni 2004 die wel benaderd konden worden, stemde driekwart in met het verstrekken van hun persoonsidentificerende gegevens.

1. Wettelijk kader en taken van de Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting

De Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting (hierna: Wdkb) is op 1 juni 2004 in werking getreden. De Wdkb voorziet in regels inzake de registratie, het beheer en de verstrekking van donorgegevens in geval van kunstmatige donorbevruchting. Het gaat hierbij om zaadcel-, eicel- en embryodonatie.

De Wdkb definieert kunstmatige donorbevruchting als het beroeps- of bedrijfsmatig verrichten van handelingen, gericht op het anders dan op natuurlijke wijze tot stand komen van een zwangerschap met gebruikmaking van:

1. zaadcellen van een ander dan de echtgenoot, geregistreerde partner of andere levensgezel van de vrouw of
2. een eicel van een andere vrouw of
3. een embryo van een ander patiënt paar

Een donor is degene die zaadcellen of eicellen heeft afgestaan ten behoeve van kunstmatige bevruchting. Bij embryodonatie gaat het om het afstaan van een embryo ten behoeve van een zwangerschap bij een ander en is sprake van twee donoren.

Sinds de inwerkingtreding van de Wdkb kunnen donoren alleen doneren wanneer zij geen bezwaar hebben tegen het registreren van hun medische, fysieke, sociale en persoonsidentificerende gegevens en de mogelijkheid dat deze gegevens worden verstrekt aan hun nakomelingen. Donorkinderen hebben zo de mogelijkheid om te kunnen weten van wie ze afstammen.

Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting

Voor de uitvoering van de wet is in 2004 de Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting (hierna: Sdkb) in het leven geroepen. Sdkb:

- bewaart en beheert geregistreerde donorgegevens op een centrale plaats;
- verstrekt op verzoek de donorgegevens aan huisartsen, ouders en donorkinderen en zorgt met behulp van een derde partij (Fiom) voor deskundige begeleiding en ondersteuning aan ouders, donorkinderen en donoren tijdens deze gegevensverstrekking;
- verstrekt ouderschapsverklaringen voor het duomoederschap;
- geeft voorlichting over de wet.

Bij de uitvoering van deze taken wordt Sdkb ondersteund door een secretariaat dat is belegd bij een agentschap van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), het CIBG.

Het bestuur van Sdkb bestaat uit zeven personen. De bestuursleden worden door de minister van VWS benoemd en ontslagen. Drie van de leden worden benoemd uit degenen die kunstmatige bevruchting beroepsmatig toepassen of daarbij nauw betrokken zijn. Ten minste één van deze drie leden is ook deskundig op psychosociaal terrein. Van de overige drie leden is er één jurist, één ethicus en één deskundig op pedagogisch terrein. Het zevende bestuurslid vervult de rol van voorzitter van Sdkb.

Daarnaast beschikt Sdkb over een adviescommissie. De adviescommissie Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting (hierna: adviescommissie) bestaat uit een pedagoog, een jurist en een ethicus. De adviescommissie adviseert het bestuur of door de donor aangedragen belangen zwaarwegende belangen betreffen zoals bedoeld in artikel 3 van de Wdkb. Leden van de adviescommissie worden aangesteld door het bestuur.

Registratie van gegevens

Sdkb bewaart gegevens omtrent de behandeling, gegevens van de vrouw bij wie de kunstmatige donorbevruchting heeft plaatsgevonden en gegevens van de donor(en). Deze gegevens worden centraal opgeslagen in een door Sdkb opgezet digitaal registratiesysteem genaamd KiDS. De verrichter van de kunstmatige bevruchting levert de gegevens aan bij Sdkb door deze in te voeren in KiDS. Doorgaans gaat dit om de kliniek waar de bevruchting heeft plaatsgevonden.

Uit de Wdkb volgt dat alle gegevens over kunstmatige bevruchtingen bij Sdkb worden geregistreerd voor zover een Nederlandse kliniek of verrichter geheel of deels betrokken is bij een kunstmatige bevruchting. Alle donorgegevens van na inwerkingtreding van de Wdkb op 1 juni 2004 moeten binnen 24 weken na de kunstmatige bevruchting worden geregistreerd. Gegevens van voor 1 juni 2004 zouden bij inwerkingtreding van de wet geregistreerd worden. In de praktijk registreert de kliniek gegevens van voor inwerkingtreding van de wet op het moment dat Sdkb om de gegevens verzoekt. De reden hiervoor is dat medische dossiers zijn gearchiveerd op naam van de moeder en niet op de medische handelingen, zoals kunstmatige bevruchting. Het blijkt daardoor voor klinieken moeilijk om vooraf dossiers te identificeren waarvan gegevens geregistreerd moeten worden.

Er zijn drie categorieën donorgegevens: fysieke en sociale donorgegevens, persoonsidentificerende donorgegevens en medische donorgegevens. Bij fysieke en sociale donorgegevens gaat het om niet identificeerbare kenmerken zoals lengte, gewicht, beroep en persoonlijkheidskenmerken. Bij persoonsidentificerende donorgegevens gaat het om naam, geboortedatum en woonplaats. Medische donorgegevens betreffen gegevens als de bloedgroep en eventueel medische bijzonderheden. Het gaat om donorgegevens zoals bekend bij donatie.

Aanvragen van donorgegevens

Op verzoek verstrekt Sdkb bepaalde informatie over de donor. Welke gegevens mogen worden verstrekt, hangt af van de doelgroep waartoe de aanvrager behoort: kind, ouder of huisarts.

- Donorkinderen van 12 jaar en ouder en ouders van donorkinderen tot 12 jaar kunnen de fysieke en sociale donorgegevens opvragen.
- Donorkinderen van 16 jaar en ouder kunnen naast de fysieke en sociale donorgegevens ook de persoonsidentificerende donorgegevens opvragen.
- De huisarts van het donorkind kan de medische donorgegevens opvragen.

Sdkb verstrekt de medische, fysieke en sociale donorgegevens aan de aanvrager zonder bericht aan of toestemming van de donor.

Kunstmatige bevruchting vóór 1 juni 2004

De aanvragen om persoonsidentificerende donorgegevens waarbij de kunstmatige bevruchting vóór 1 juni 2004 plaatsvond, worden in behandeling genomen volgens artikel 12 van de Wdkb. Persoonsidentificerende gegevens worden dan alleen verstrekt na toestemming van de donor.

Kunstmatige bevruchting na 1 juni 2004

De aanvragen om persoonsidentificerende donorgegevens waarbij de kunstmatige bevruchting op of na 1 juni 2004 plaatsvond, worden in behandeling genomen volgens artikel 3 van de Wdkb. Artikel 3 bepaalt dat het donorkind de persoonsidentificerende donorgegevens ontvangt, tenzij zwaarwegende belangen van de donor hieraan in de weg staan. De Stichting verzoekt de donor om schriftelijk te bevestigen dat zijn persoonsidentificerende gegevens aan het donorkind verstrekt kunnen worden, dan wel dat hij zwaarwegende belangen wil aandragen die volgens de donor moeten leiden tot het niet-verstrekken van de gevraagde persoonsidentificerende gegevens. Als een donor belangen aandraagt, worden deze beoordeeld door de adviescommissie. De belangenbeoordeling heeft nog niet plaatsgevonden in de praktijk.

Wanneer een donor zwaarwegende belangen aandraagt, worden deze ten minste op de volgende punten beoordeeld.

1. De donor voorziet een ernstige aantasting van zijn of haar belangen, wanneer diens persoonsidentificerende gegevens aan het donorkind worden verstrekt;
2. Er kan aannemelijk gemaakt worden dat de bedoelde aantasting van de belangen bij verstrekking van diens persoonsidentificerende gegevens daadwerkelijk zal plaatsvinden;
3. De te verwachten aantasting van de belangen van de donor zijn zo ernstig dat de persoonsidentificerende gegevens niet verstrekt mogen worden, ondanks de gevolgen die dit voor het donorkind kan hebben.

Op basis van het advies van de adviescommissie besluit het bestuur van Sdkb over het wel of niet verstrekken van de gegevens. Donorkind en donor kunnen tegen dit besluit bezwaar en beroep indienen.

Ouderschapsverklaringen

Naast donorgegevens verstrekt Sdkb ook ouderschapsverklaringen. Een duomoeder heeft in sommige situaties een ouderschapsverklaring nodig om juridisch de tweede moeder van een kind te kunnen worden. De ouderschapsverklaring kan voor twee procedures gebruikt worden. De procedure waarbij het ouderschap van duomoeders bij de geboorteaangifte automatisch vastgesteld wordt en de versnelde adoptieprocedure voor duomoeders. Sdkb verstrekt aan moeders die de zwangerschap dragen of gedragen hebben op verzoek en indien zij aan de voorwaarden voldoen een verklaring dat de zwangerschap ontstaan is middels een kunstmatige bevruchting en dat de identiteit van de donor op het moment van bevruchting niet bekend is aan de moeder.

Sdkb verstrekt informatie over de wet en haar taken via haar website: www.donorgegevens.nl.

2. Overzicht registraties behandelingen met donorzaadcellen, donoreicellen en donorembryo's

De cijfers in dit hoofdstuk geven weer hoeveel registraties van behandelingen met donorzaadcellen, donoreicellen en donorembryo's in het registratiesysteem van Sdkb staan. De cijfers staan gesorteerd op het jaar waarin de behandeling heeft plaatsgevonden. Het meetpunt voor deze cijfers is januari 2022. Alleen de behandelingen die uiteindelijk leidden tot een doorgaande zwangerschap worden geregistreerd. Het aantal bij Sdkb **geregistreeerde** behandelingen is daarom lager dan het aantal daadwerkelijk **uitgevoerde** behandelingen.

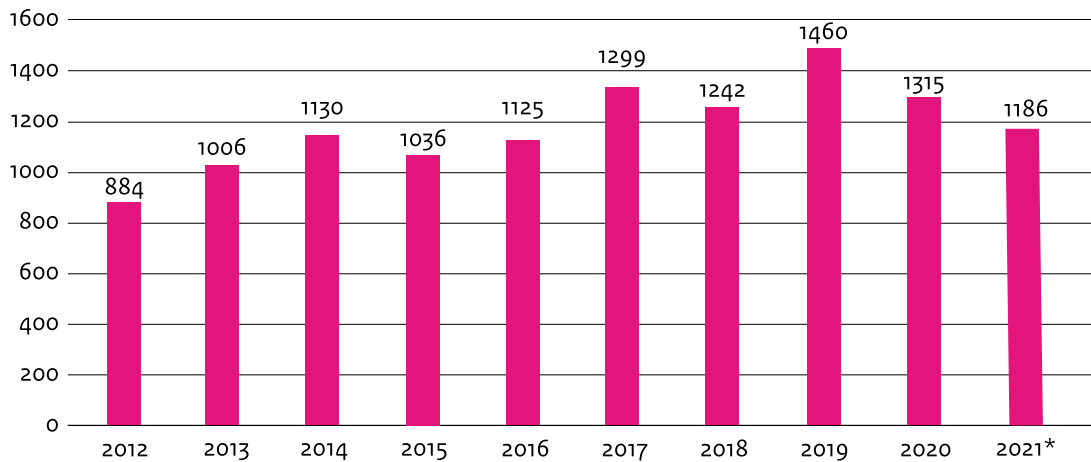
Aantal geregistreeerde behandelingen met donorzaadcellen

Het totale aantal geregistreeerde behandelingen over 2021 is nog niet bekend. Vanwege de registratietermijn van 24 weken voor het aanleveren van gegevens, kunnen klinieken ook nog in 2022 gegevens over behandelingen van 2021 aanleveren. Het aantal geregistreeerde behandelingen met donorzaadcellen dat heeft plaatsgevonden in 2020 is uitgekomen op totaal 1315. Dat zijn minder behandelingen dan in 2019. Het vermoeden is dat de Covid-19 pandemie geleid heeft tot uitstel van behandelingen.

In 2021 zijn ook behandelingen met donorzaadcellen geregistreeerd die langer geleden hebben plaatsgevonden. Het betreft hier doorgaans behandelingen van voor inwerkingtreding van de wet. Het kan zijn dat een kliniek op eigen initiatief, of op verzoek van een donor is overgegaan tot registratie, maar in de meeste gevallen gaat het om registraties op verzoek van Sdkb, omdat de gegevens op dat moment werden opgevraagd. De aantallen van eerdere jaren kunnen daarom afwijken van eerdere jaarverslagen.

In figuur 1 is het aantal geregistreerde behandelingen te zien over de afgelopen 10 jaar. Het totale aantal geregistreerde behandelingen met donorzaadcellen inclusief de 5.654 behandelingen uit de periode voor 2012 is 17.337.

Figuur 1 Aantal geregistreerde behandelingen met donorzaadcellen van de afgelopen 10 jaar, in het jaar dat de behandeling is uitgevoerd

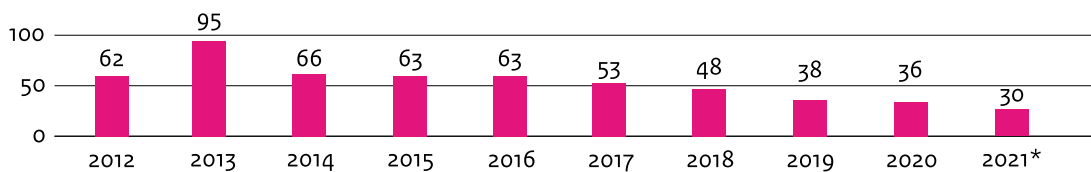
* Nog niet compleet i.v.m. de registratietermijn van 24 weken.

Aantal geregistreerde behandelingen met donoreicellen

Het aantal behandelingen met donoreicellen in 2021 is vrijwel even hoog als de twee jaar ervoor, maar nog incompleet vanwege de termijn van 24 weken om te registreren.

Het totale aantal geregistreerde behandelingen met donoreicellen inclusief de 364 behandelingen uit de periode voor 2012 is 918.

Figuur 2 Aantal geregistreerde behandelingen met donoreicellen van de afgelopen 10 jaar, per jaar dat de behandeling is uitgevoerd

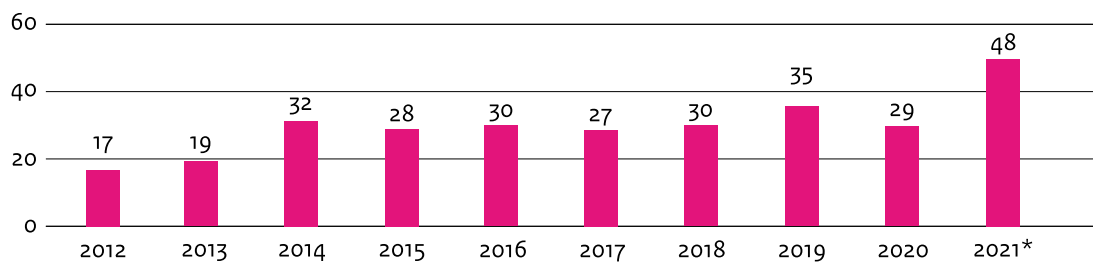
* Nog niet compleet i.v.m. de registratietermijn van 24 weken.

Aantal geregistreerde behandelingen met donorembryo's

Het aantal geregistreerde behandelingen met donorembryo's is na jaren van relatieve stabiliteit gestegen ten opzichte van voorgaande jaren. Het is niet bekend waar de stijging vandaan komt. De cijfers van 2021 zijn nog incompleet vanwege de termijn van 24 weken om te registreren.

Het totale aantal geregistreerde behandelingen met donorembryo's, inclusief de 28 behandelingen uit de periode voor 2012, is 323.

Figuur 3 Aantal geregistreerde behandelingen met donorembryo's van de afgelopen 10 jaar, per jaar dat de behandeling is uitgevoerd

* Nog niet compleet i.v.m. de registratietermijn van 24 weken.

3. Verzoeken om donorgegevens en ouderschapsverklaringen

Sdkb ontvangt verschillende soorten aanvragen om donorgegevens: fysieke en sociale donorgegevens, medische donorgegevens en persoonsidentificerende donorgegevens. Daarnaast ontvangt Sdkb verzoeken om ouderschapsverklaringen voor de vaststelling van juridisch ouderschap voor duomoeders. In 2021 zijn de eerste kinderen 16 jaar geworden die zijn verwekt uit een kunstmatige bevruchting van na inwerkingtreding van de Wdkb. Dat betekent dat in 2021 voor het eerst aanvragen om persoonsidentificerende donorgegevens zijn binnengekomen die behandeld worden volgens artikel 3 van de Wdkb. Voor 2021 betroffen alle aanvragen om persoonsidentificerende donorgegevens, kunstmatige bevruchtingen van voor inwerkingtreding van de Wdkb. Die aanvragen worden behandeld volgens artikel 12 van de Wdkb.

Aantal ontvangen aanvragen

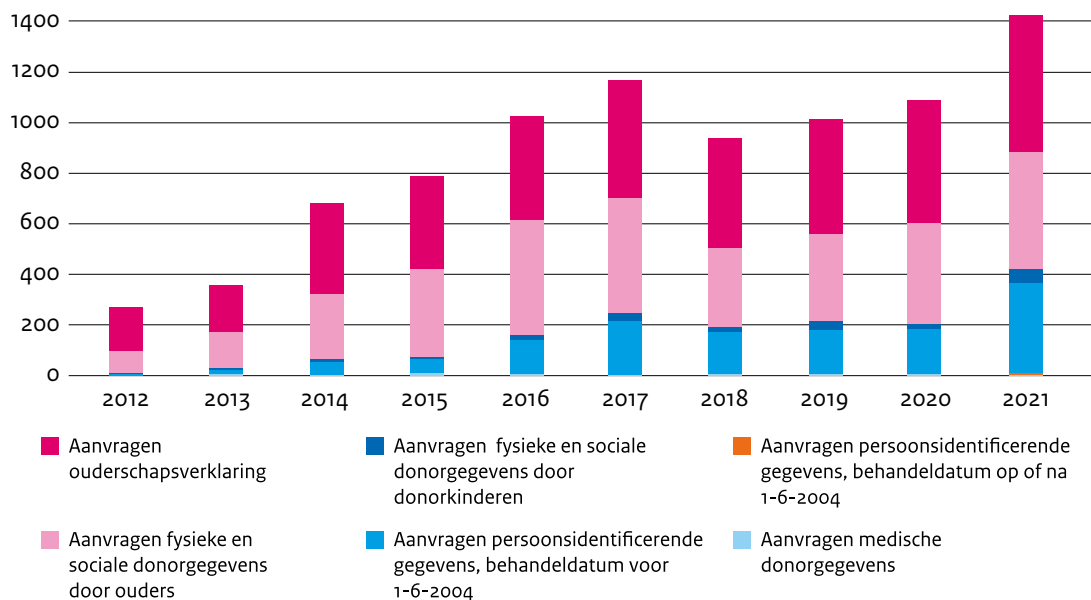
Tabel 1 Ontvangen aanvragen op categorie in 2021

Ontvangen aanvragen op categorie in 2021	
Aanvragen ouderschapsverklaring	535
Aanvragen fysieke en sociale donorgegevens door ouders	457
Aanvragen fysieke en sociale donorgegevens door donorkinderen	61
Aanvragen persoonsidentificerende donorgegevens (Behandeldatum voor 1-6-2004)	343
Aanvragen persoonsidentificerende donorgegevens (Behandeldatum op of na 1-6-2004)	16
Aanvragen medische donorgegevens	3
Totaal	1415

Het aantal binnengekomen aanvragen is in 2021 met 30% gestegen ten opzichte van 2020. In het algemeen is de afgelopen 10 jaar een stijgende trend te zien, maar de groei is dit jaar groter dan voorheen. Met name in de aanvragen om fysieke en sociale donorgegevens door donorkinderen en de aanvragen om persoonsidentificerende donorgegevens. Naast een structureel hoger aantal binnenkomende aanvragen verdeeld over 2021, was sprake van een piek in de maanden maart en december. Mogelijk is er een relatie met de aandacht voor het onderwerp in de media, bijvoorbeeld door de documentaireserie 'Het zaad van Karbaat' en het tv-programma 'De reis van je genen', die in deze maanden werden uitgezonden.

Tabel 2 Het aantal ontvangen aanvragen over de afgelopen 10 jaar verdeeld naar categorie

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Aanvragen ouderschapsverklaring	178	184	348	356	404	458	427	448	486	535
Aanvragen fysieke en sociale donorgegevens door ouders	87	135	261	352	454	450	309	347	391	457
Aanvragen fysieke en sociale donorgegevens door donorkinderen	3	11	7	7	22	33	16	33	30	61
Aanvragen persoonsidentificerende donorgegevens (Behandeldatum voor 1-6-2004)	7	18	57	59	134	217	173	177	177	343
Aanvragen persoonsidentificerende donorgegevens (Behandeldatum op of na 1-6-2004)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16
Aanvragen medische donorgegevens	0	6	4	9	6	4	7	4	4	3
Totaal	275	354	677	783	1020	1162	932	1009	1088	1415

Figuur 4 Het aantal aanvragen over de afgelopen 10 jaar verdeeld naar categorie aanvraag

Aantal afgehandelde aanvragen

Tabel 3 Afgehandelde aanvragen op categorie in 2021

Afgehandelde aanvragen op categorie in 2021	
Aanvragen ouderschapsverklaring	536
Aanvragen fysieke en sociale donorgegevens door ouders	444
Aanvragen fysieke en sociale donorgegevens door donorkinderen	51
Aanvragen persoonsidentificerende donorgegevens (Behandeldatum voor 1-6-2004)	312
Aanvragen persoonsidentificerende donorgegevens (Behandeldatum op of na 1-6-2004)	15
Aanvragen van huisartsen om medische donorgegevens	3
Totaal	1361

Het aantal afgehandelde aanvragen kan afwijken van het aantal binnenkomende aanvragen wanneer aanvragen uit 2020 afgehandeld worden in 2021 en aanvragen, binnengekomen in 2021, aan het einde van het jaar nog openstaan.

Verzoeken om begeleiding bij Fiom

Sdkb verzoekt Fiom om de donorkinderen en donoren te begeleiden bij de verstrekking van persoonsidentificerende donorgegevens en het eventuele contact dat hieruit voort kan komen. Daarnaast verzoekt Sdkb Fiom om begeleiding voor donorkinderen die in contact wensen te komen met halfbroers en halfzussen. Fiom heeft veel ervaring in de begeleiding van donorkinderen.

In onderstaande tabel staan het aantal verzoeken om begeleiding van de afgelopen 10 jaar. In 2021 ging het om meer verzoeken dan ooit. Deels omdat een door de Covid-19 pandemie ontstane vertraging van 2020 in het aanschrijven van donoren in 2021 is ingehaald. Deels omdat het aantal aanvragen om persoonsidentificerende donorgegevens in 2021 hoger lag. Het is de verwachting dat het aantal begeleidingsverzoeken tussen donor en donorkind ook in de toekomst verder zal stijgen. Naarmate steeds meer aanvragen zien op behandelingen op of na 1 juni 2004 zal ook het aantal keren dat Sdkb over kan gaan tot verstrekking van persoonsidentificerende donorgegevens stijgen. Een groter deel van de aanvragers zal daarom ook door Fiom begeleid worden.

Tabel 4 Aantal begeleidingsverzoeken bij Fiom

Begeleidingsverzoeken	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal begeleidingsverzoeken	6	4	14	21	39	125	91	103	40	158
Donorkind - donor begeleidingsverzoeken	4	4	5	16	20	40	36	48	24	93
Donorkind - donorkind totaal begeleidingsverzoeken	2	0	9	5	19	85	55	55	16	65

Donoren en donorkinderen kunnen in één jaar betrokken zijn bij meerdere begeleidingsverzoeken. Zo kan het zijn dat meerdere donorkinderen de gegevens van dezelfde donor opvragen. Het kan ook zo zijn dat meerdere donorkinderen binnen een jaar in contact willen komen met het netwerk van halfbroers en halfzussen die elkaar al kennen. Naarmate de netwerken van halfbroers en halfzussen groter worden omvat een verzoek om begeleiding bij het contact tussen halfbroers en halfzussen ook steeds meer betrokken donorkinderen.

Onderstaande tabel is een weergave van het aantal donoren en donorkinderen die in 2021 gebruik hebben gemaakt van begeleiding. De stijging in 2021 wordt verklaard door het toegenomen aantal aanvragen en begeleidingsverzoeken. Door een wijziging in de manier van tellen, zijn de cijfers van voor 2020 niet vergelijkbaar.

Tabel 5 Aantal betrokken donoren en donorkinderen bij de begeleidingsverzoeken

Aantal betrokkenen	2020	2021
betrokken donoren	22	64
betrokken donorkinderen	66	214

4. Uitkomsten van aanvragen

De cijfers over de uitkomsten van de verzoeken zijn gebaseerd op het aantal aanvragen dat Sdkb in 2021 heeft afgehandeld. Aanvragen voor donorgegevens en aanvragen om ouderschapsverklaringen kunnen verschillende uitkomsten hebben:

- Wanneer een aanvraag inhoudelijk niet wordt beoordeeld, stelt Sdkb een aanvraag buiten behandeling. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer een aanvraag niet compleet is.
- Wanneer een aanvraag inhoudelijk wel beoordeeld wordt, maar Sdkb niet aan het verzoek kan voldoen, wordt een aanvraag afgewezen. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer een donor geen toestemming geeft voor de verstrekking van gegevens of als geen gegevens zijn gevonden.
- Wanneer Sdkb na de inhoudelijke beoordeling wel aan het verzoek kan voldoen worden gegevens verstrekt.

Afhandeling van verzoeken om ouderschapsverklaringen

Tabel 6 *Uitkomsten aanvraag ouderschapsverklaring 2021*

Ouderschapsverklaringen	
Totaal buiten behandeling:	45 (8,4%)
Aanvraag niet compleet	2
Aanvraag geannuleerd door aanvrager	8
Dubbele aanvraag	35
Totaal afwijzing:	51 (9,5%)
Aanvraag van niet behandelde vrouw	38
Geen gegevens gevonden	2
Geen onbekende donor	5
Geen Nederlandse kliniek	6
Verklaring verstrekt	439 (82,0%)
Totaal afgehandeld	535

Toelichting bij tabel 6:

Dubbele aanvraag

Een dubbele aanvraag betekent dat een aanvrager tweemaal dezelfde aanvraag indient. Wanneer een aanvraag dubbel is binnengekomen, wordt één van de twee afgehandeld en de andere buiten behandeling gesteld.

Aanvraag van niet behandelde vrouw

Het gaat om situaties waarin de ouderschapsverklaring niet wordt opgevraagd door de vrouw bij wie de kunstmatige donorbevruchting heeft plaatsgevonden, maar door haar partner. Sdkb kan deze verzoeken niet afhandelen omdat alleen de vrouw bij wie de kunstmatige bevruchting plaatsvindt geregistreerd wordt vanuit de kliniek. Sdkb neemt in deze situatie contact op met de aanvrager om de situatie uit te leggen. Doorgaans wordt de aanvraag dan alsnog door de behandelde vrouw ingediend.

Geen gegevens gevonden

In 2021 zijn twee verzoeken binnengekomen voor ouderschapsverklaringen waarbij geen behandelgegevens achterhaald konden worden bij de kliniek. In deze situaties was de aanvraag zeer kort na de behandeling ingediend. Klinieken registreren de gegevens binnen 24 weken, maar pas nadat bij de vrouw sprake is van een doorgaande zwangerschap. Deze vrouwen kunnen 24 weken na de behandeling alsnog een nieuwe aanvraag indienen.

Geen onbekende donor

Een ouderschapsverklaring verklaart dat de zwangerschap tot stand gekomen is als gevolg van een kunstmatige bevruchting waarbij de identiteit van de donor voor de behandelde vrouw onbekend is ten tijde van de bevruchting. Dit zijn de wettelijke voorwaarden voor het verstrekken van een ouderschapsverklaring. Soms komt het echter voor dat de kunstmatige bevruchting tot stand komt met behulp van een bekende van de behandelde vrouw. Sdkb wijst de aanvraag dan af. Deze vrouwen kunnen het duomoederschap zonder ouderschapsverklaring vastleggen door het kind bij de gemeente te erkennen.

Geen Nederlandse kliniek betrokken

In 2021 zijn zes verzoeken om een ouderschapsverklaring afgewezen omdat er geen Nederlandse kliniek of instelling bij de behandeling betrokken is. Er is dan geen sprake van een persoon of organisatie die aan de registratieplicht van de Wdkb dient te voldoen. De behandeling heeft bijvoorbeeld geheel in het buitenland plaatsgevonden, of er is sprake van een bevruchting met behulp van een zelf gevonden donor in de privésfeer. Zonder registratie weet Sdkb niet of sprake is van een kunstmatige bevruchting met een voor de vrouw onbekende donor, waardoor het verzoek wordt afgewezen. Deze vrouwen kunnen het duomoederschap zonder ouderschapsverklaring vastleggen door het kind bij de gemeente te erkennen. Zonder registratie beschikt Sdkb ook niet over donorgegevens. Ook aanvragen om persoonsidentificerende donorgegevens en aanvragen om fysieke en sociale donorgegevensgegevens moeten afgewezen worden wanneer geen Nederlandse kliniek bij de behandeling betrokken is. Deze donorkinderen zijn voor het opvragen van donorgegevens aangewezen op de regelgeving van het land waar de behandeling heeft plaatsgevonden.

Afhandeling van verzoeken om fysieke en sociale donorgegevens

Tabel 7 Uitkomsten aanvraag fysieke en sociale donorgegevens 2021

Fysieke en sociale donorgegevens	Aanvragen door ouders	Aanvragen door donorkinderen
Totaal buiten behandeling:	150 (33,8%)	14 (27,5%)
Aanvraag niet compleet	110	10
Aanvraag geannuleerd door aanvrager	14	1
Dubbele aanvraag	26	3
Totaal afwijzing:	2 (0,5 %)	3 (5,9%)
Geen gegevens gevonden	1	3
Geen Nederlandse kliniek betrokken	1	0
Gegevens verstrekt	292 (65,8%)	34 (66,7%)
Totaal afgehandeld	444	51

Toelichting bij tabel 7:**Aanvraag niet compleet**

Tot 1 oktober 2021 kwam het vaak voor dat na het indienen van een aanvraag geen geboorteakte werd opgestuurd (respectievelijk 110x en 10x in 2021). Sinds 1 oktober 2021 is het voor Sdkb mogelijk om de ouder-kind relatie uit de Basisregistratie Personen (BRP) te herleiden zodat aanvragers geen geboorteakte meer hoeven na te zenden. Zie voor meer informatie Hoofdstuk 5. Waarschijnlijk is door deze maatregel het aantal niet-complete aanvragen in de laatste 3 maanden van 2021 sterk teruggebracht.

Afwijzing gegevens

Drie aanvragen om fysieke en sociale donorgegevens door donorkinderen zijn afgewezen omdat geen gegevens bij de kliniek achterhaald konden worden. Het ging om verzoeken van donorkinderen waarbij de behandeling voor inwerkingtreding van de Wdkb heeft plaatsgevonden. Donorkinderen zijn dan ouder dan 16 jaar maar vragen alleen fysieke en sociale donorgegevens op.

Eén aanvraag om fysieke en sociale donorgegevens door een ouder is afgewezen omdat geen gegevens achterhaald konden worden. De behandeling heeft na inwerkingtreding van de Wdkb plaatsgevonden. Dit is opvallend omdat na inwerkingtreding van de Wdkb geen kunstmatige bevruchtingen uitgevoerd mogen worden als de gegevens niet geregistreerd worden. In deze situatie ging het om een kliniek die de bedrijfsvoering heeft gestaakt. Sdkb beschikt dan niet langer over een aanspreekpunt om betreffende registratie te herstellen, maar is ook niet in staat om gegevens te verstrekken waar het niet over beschikt. Vooralnog is hier geen goede oplossing voor. Het probleem lijkt na inwerkingtreding van de Wdkb gelukkig maar zeer zelden voor te komen, maar is voor betrokkenen zeer vervelend en ingrijpend.

Afhandeling van verzoeken om persoonsidentificerende donorgegevens

Tabel 8 Uitkomsten aanvraag persoonsidentificerende donorgegevens 2021

Persoonsidentificerende donorgegevens	Behandeldatum voor 1-6-2004	Behandeldatum op of na 1-6-2004
Totaal buiten behandeling:	92 (27,9%)	1 (6,7%)
Aanvraag niet compleet	73	0
Aanvraag geannuleerd	2	0
Dubbele aanvraag	17	1
Totaal afwijzing:	143 (47,4%)	0 (0%)
Geen gegevens gevonden	99	0
Donor overleden	8	0
Anonimiteitsverklaring	10	0
Donor stemt niet in	20	0
Donor reageert niet	6	0
Gegevens verstrekt	77 (24,7%)	14 (93,3%)
Totaal afgehandeld	312	15

Toelichting bij tabel 8:

Geen gegevens gevonden

Het is in 2021 niet voorgekomen dat persoonsidentificerende donorgegevens met een behandeldatum op of na 1 juni 2004 niet verstrekt konden worden omdat de gegevens niet bij de kliniek achterhaald konden worden. Het aantal aanvragen is nog relatief laag, maar Sdkb lijkt bij deze aanvragen significant vaker gegevens te kunnen achterhalen. Dit is in lijn met de andere aanvragen waarbij de behandeling heeft plaatsgevonden op of na 1 juni 2004 zoals aanvragen om ouderschapsverklaringen en aanvragen om fysieke en sociale donorgegevens.

Daarentegen lukt het voor kunstmatige bevruchtingen van (soms ver) voor 1 juni 2004 lang niet altijd om gegevens te achterhalen. Het betreffen gegevens uit de tijd dat er nog geen wetgeving was over het vastleggen en registreren van donorgegevens. Hierdoor komt het voor dat in de medische dossiers niet goed bewaard is gebleven welke donor betrokken is geweest bij een kunstmatige bevruchting, of dat gegevens al zijn vernietigd of zoekgeraakt voordat de Wdkb inwerking trad. Voor al deze aanvragen bespreekt Sdkb zorgvuldig met de kliniek welke informatie achterhaald kan worden en of er aanwijzingen zijn wat er met de informatie is gebeurd. Het resultaat wordt teruggekoppeld aan de aanvragers. Ondanks dat de aanvraag dan afgewezen moet worden, omdat er geen persoonsidentificerende donorgegevens zijn om te verstrekken, probeert Sdkb wel duidelijkheid te geven wat er met de gegevens is gebeurd en of er verdere stappen gezet kunnen worden. Meestal is in deze situaties verwantschapsonderzoek via DNA de enige manier die overblijft om achter de donorgegevens te komen, bijvoorbeeld via de DNA databank van Fiom en eventueel in combinatie met internationale DNA databanken.

In 2021 was het aantal aanvragen waarbij geen donorgegevens achterhaald konden worden (in totaal 99) hoger dan in 2020 (in totaal 24). Nadere analyse van de geboortejaren laat zien dat 85 procent van de aanvragers waarbij geen gegevens achterhaald kon worden, geboren is voor het jaar 2000 en 50 procent van de aanvragers voor 1991. Verder laat de analyse zien dat 28 procent van deze aanvragen waren terug te leiden tot voormalig Medisch Centrum Bijdorp. Mogelijk is er een relatie met de documentaireserie 'Het zaad van Karbaat'. Daarnaast was 14 procent terug te leiden tot het Erasmus MC. Het Erasmus MC had in 2020 enige tijd geen toegang tot het registratiesysteem KiDS, waardoor Sdkb veel van de aanvragen uit 2020 pas in 2021 kon afronden. Het betreffen hier voor het Erasmus MC dus de aanvragen van twee jaar. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aanvragen waarbij de behandeling plaatsvond voor 1 juni 2004, waarbij geen gegevens achterhaald konden worden, uitgesplitst naar betrokken kliniek.

Tabel 9 Betrokken klinieken bij uitkomst 'geen gegevens gevonden', 2021

Kliniek	Aantal aanvragen met uitkomst 'geen gegevens gevonden'
Medisch Centrum Bijdorp	28
Erasmus Medisch centrum / Dijkzicht ziekenhuis	14
Pieter Pauw Ziekenhuis / Gelderse vallei	6
De Dem Hoensbroek	4
Fertiliteitskliniek Twente	4
Privé kliniek dr. Kremer	4
LUMC	4
Privé kliniek dr. Swaab	4
UMC Utrecht	4
Stichting Geertgen	4
Medisch Centrum Kinderwens	3
Kliniek Oosterbeek Van Waalwijk Van Doorn	2
Privé kliniek dr. Levi	2
Maasstad ziekenhuis	2
Rijnstate	2
UMC Groningen	2
Hagaziekenhuis/Rode Kruis ziekenhuis	2
Spaarne Gasthuis	1
Fertiliteitskliniek Oost, Nijmegen	1
OLVG	1
St Antonius Ziekenhuis	1
Streekziekenhuis Koningin Beatrix, Winterswijk	1
VUMC	1
Ziekenhuis Heemstede	1
Onbekend	1
Totaal	99

Verstrekking van gegevens

Bij veertien aanvragen om persoonsidentificerende donorgegevens met een behandeldatum op of na 1 juni 2004, hebben de donoren ingestemd met de verstrekking van persoonsidentificerende gegevens. Geen van de donoren heeft belangen aangedragen ter beoordeling of deze zwaarwegend zijn. De aantallen zijn nog laag, maar het vermoeden dat donoren die betrokken zijn bij een behandeling die plaatsvond op of na 1 juni 2004 niet vaak zwaarwegende belangen zullen aandragen, wordt vooralsnog bevestigd.

Wanneer het een behandeldatum van voor 1 juni 2004 betreft, valt op dat donoren 77 maal ingestemd hebben met de verstrekking van gegevens, 20 maal niet ingestemd hebben met de verstrekking van gegevens en zesmaal niet gereageerd hebben. Daarmee is het aandeel donoren dat bereid is in te stemmen met de verstrekking van persoonsidentificerende gegevens groter dan in 2019 en 2020. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal benaderde donoren en hun reactie van de afgelopen 3 jaar.

Tabel 10 Overzicht aantal benaderde donoren en hun reactie

Overzicht bereidheid benaderde donoren om in te stemmen (behandeldatum voor 1-6-2004)	2019	2020	2021
Totaal aantal keer dat donor benaderd werd	64	39	103
Percentage donor stemt in	71%	56%	75%
Percentage donor stemt niet in	23%	26%	19%
Percentage donor reageert niet	5%	18%	6%

5. Inhoudelijke ontwikkelingen

Rechtszaken

Op 2 juni 2021 heeft de rechtbank Den Haag uitspraak gedaan in een rechtszaak waarin donorkinderen vroegen om de persoonsidentificerende gegevens van de donor met wiens zaadcellen zij verwekt zijn. Daarnaast heeft de rechtbank Gelderland op 24 maart 2021 uitspraak gedaan in een vergelijkbare zaak, waar Sdkb niet bij betrokken was. Beide rechtszaken betroffen zogenaamde B-donoren: donoren die in het verleden, voor inwerkingtreding van de Wdkb, hebben aangegeven dat de persoonsgegevens later aan het donorkind verstrekt mogen worden. In de rechtszaak stond de overgangsregeling van artikel 12 uit de Wdkb ter discussie. In deze overgangsregeling is bepaald dat B-donoren kunnen weigeren toestemming te geven voor het verstrekken van de persoonsidentificerende gegevens. Wanneer het gaat om een behandeldatum voor 1 juni 2004, mag Sdkb geen persoonsidentificerende donorgegevens verstrekken zonder toestemming van de donor. Dat betekent dat donorkinderen deze gegevens soms niet ontvangen, ondanks eventuele afspraken die de moeder en de kliniek, of de donor en de kliniek destijds onderling gemaakt hebben.

In de uitspraak wees de rechtbank op artikel 8 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) en artikel 7 van het Verdrag inzake de rechten van het kind (IVRK). Die artikelen, die gaan over het recht om te weten van wie je afstamt, zijn voor de rechter “een ieder verbindend”. Dat wil zeggen dat wanneer een artikel in een Nederlandse wet in strijd is met een artikel uit een internationaal verdrag (zoals het EVRM of de IVRK), het Nederlandse artikel niet uitgevoerd mag worden.

Omdat de donor B-donorschap had afgesproken met de kliniek, is de mogelijkheid om niet in te stemmen met de verstrekking van gegevens in strijd met artikel 8 van het EVRM en artikel 7 van het IVRK. De rechtbank Den Haag heeft daarom geoordeeld dat Sdkb, in tegenstelling tot wat artikel 12 voorschrijft, in deze zaak ook zónder toestemming van de donor de persoonsidentificerende gegevens aan de betreffende donorkinderen mag verstrekken. De donor moet van de rechtbank wel gelegenheid krijgen zwaarwegende belangen aan te dragen die maken dat de gegevens mogelijk niet verstrekt kunnen worden. Sdkb moet deze belangen dan beoordelen. Daarmee wordt een B-donor betrokken bij een behandeling van vóór 1 juni 2004 gelijkgesteld aan donoren betrokken bij een behandeling vanaf 1 juni 2004.

De uitspraak van de rechter heeft gevolgen voor andere donorkinderen die vóór 1 juni 2004 met behulp van een B-donor zijn verwekt. Ook voor hen kan gelden dat de gegevens van de B-donor door Sdkb verstrekt mogen worden zonder toestemming van de donor, tenzij de donor zwaarwegende belangen aandraagt. Wel moet daarvoor de Wdkb aangepast worden. Sdkb heeft op dit moment wettelijk gezien geen mogelijkheid om vast te stellen of een donor bij de kliniek als B-donor staat geregistreerd. Die afspraken vallen onder het medisch beroepsgeheim. De Wdkb legt heel precies vast welke gegevens uit het medische dossier door de kliniek overgedragen moeten worden aan Sdkb. Het beroepsgeheim mag alleen doorbroken worden voor de gegevens die expliciet genoemd worden in de Wdkb. De afspraak die de kliniek met de donor gemaakt heeft wordt in de huidige Wdkb niet genoemd als informatie die klinieken verplicht zijn om bij Sdkb aan te leveren. Zonder wetswijziging kan Sdkb dus niet beschikken over de informatie wat de donor heeft afgesproken met de kliniek.

Momenteel kan Sdkb alleen wanneer onomstotelijk vaststaat dat het een B-donor betreft, bijvoorbeeld als gevolg van een rechtszaak, aanvragen van donorkinderen in behandeling nemen conform de uitspraak van de rechtbank Den Haag. De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft per brief op 23 juni 2021 aangekondigd de Wdkb op dit punt te willen wijzigen, zodat andere donorkinderen met een B-donor niet ook eerst een rechtszaak moeten starten. Totdat de wet gewijzigd is, blijft gelden dat Sdkb aan kinderen die verwekt zijn vóór 1 juni 2004 alleen persoonsidentificerende donorgegevens kan verstrekken als de donor daar toestemming voor geeft.

De uitspraken van de rechter zijn een doorbraak voor donorkinderen met een B-donor. Sdkb beseft dat het geduld van donorkinderen op de proef gesteld wordt nu zij de wetswijziging nog moeten afwachten. Naar verwachting wordt het voorstel tot wijziging van de Wdkb in 2022 in de Tweede en Eerste Kamer behandeld. Als de gewijzigde wet van kracht is geworden, heeft Sdkb de mogelijkheid om aanvragen van donorkinderen met een B-donor die in het verleden zijn afgewezen, opnieuw in behandeling te nemen.

Adviescommissie

In 2021 is de adviescommissie ingesteld. De adviescommissie is opgericht als onderdeel van Sdkb om te beoordelen of door een donor aangedragen belangen dermate zwaarwegend zijn dat de persoonsidentificerende donorgegevens niet verstrekt kunnen worden aan het donorkind. Wanneer een donor besluit om belangen aan te dragen, wordt de adviescommissie gevraagd deze belangen te beoordelen. De adviescommissie legt haar oordeel in een advies voor aan het bestuur van Sdkb. Het bestuur van Sdkb besluit uiteindelijk over eventuele verstrekking van de persoonsidentificerende donorgegevens. Het is nog niet voorgekomen dat een donor belangen aandraagt ter beoordeling. Wel heeft de adviescommissie tweemaal op basis van een fictieve casus het proces van belangenbeoordeling getest, zoals die eerder ook besproken is in een conferentie met verschillende veldpartijen. De uitkomst van een belangenbeoordeling blijft afhankelijk van de individuele omstandigheden. Hoe de beoordeling van belangen uitvalt in de praktijk moet dan worden gezien. Toch komt ook de adviescommissie vooralsnog tot de conclusie dat vooraf maar weinig situaties denkbaar zijn waarin de belangen van de donor zodanig zwaarwegend zijn, dat ze zullen prevaleren boven het belang en het recht van het donorkind om te weten wie de donor is en de verstrekking van persoonsidentificerende donorgegevens aan het donorkind niet kan plaatsvinden.

De adviescommissie bestaat uit een jurist, een ethicus en een pedagoog. Over de benoeming van één van de leden van de adviescommissie is in 2021 onrust ontstaan. Alle leden van de adviescommissie erkennen en onderschrijven, net als de bestuursleden, expliciet het recht van een donorkind op informatie van wie het afstamt en het belang daarvan voor wie dat wil weten. Dit recht is bovendien verankerd in de Wdkb en het IVRK. De onrust was daarom voor Sdkb geen reden om het adviescommissielid ongeschikt te achten voor de functie in de adviescommissie.

De samenstelling van de adviescommissie en het huishoudelijk reglement van de adviescommissie zijn gepubliceerd op de [website van Sdkb](#).

Uitfasering geboorteakte

Per 1 oktober 2021 is het in de meeste situaties niet langer nodig om bij een aanvraag om donorgegevens een afschrift van de geboorteakte mee te sturen. Voorheen hadden betrokken aanvragers tweemaal vier weken de tijd om na het indienen van een aanvraag een geboorteakte op te sturen. Deze geboorteakte had Sdkb nodig om de moeder-kind relatie, die wordt opgegeven in de aanvraag, te verifiëren.

Het opvragen van het afschrift van de geboorteakte bij de gemeente waar het donorkind is geboren, leek echter een drempel om de aanvraag door te zetten. Voortaan wordt de benodigde informatie daarom door Sdkb uit de Basisregistratie Personen (BRP) opgevraagd. Alleen wanneer de informatie uit de BRP niet voldoet, is nog een aanvullende akte nodig. De praktijk leerde dat het nazenden van een geboorteakte vaak niet gebeurde en dat vaak niet het juiste document werd nagezonden. Door de wijziging wordt deze drempel voor aanvragers weggenomen. Het is de verwachting dat aanvragen sneller afgehandeld kunnen worden en minder aanvragen buiten behandeling gesteld hoeven te worden.

Selectielijst Nationaal Archief

In samenspraak met het Nationaal Archief en een externe deskundige heeft Sdkb een eigen selectielijst opgesteld voor de bewaartermijnen van documenten die onder beheer van Sdkb staan. Voorheen waren deze afspraken onderdeel van de selectielijst van het CIBG, de organisatie waar het secretariaat van Sdkb is ondergebracht. Het Ministerie van VWS heeft zich echter voorgenomen om een concern-brede selectielijst op te stellen, inclusief de bewaartermijnen van de stukken onder beheer van het CIBG. Dit was voor Sdkb, als zelfstandig bestuursorgaan, aanleiding voor het opstellen van een eigen selectielijst en om alle bewaartermijnen van Sdkb kritisch te heroverwegen en op punten aan te passen. Na vaststelling is de definitieve selectielijst op de website van het Nationaal Archief terug te vinden.

Artsen die eigen sperma inzetten als donor

In 2020 werd opnieuw bekend dat een arts zijn eigen sperma had ingezet voor kunstmatige bevruchtingen van zijn patiënten. Het betrof gynaecoloog Wildschut die in de periode van 1980 tot en met 1993 zijn praktijk voerde in het voormalige Sophia ziekenhuis te Zwolle, inmiddels Isala. In geval van aanvragen die betrekking hebben op de periode van 1980 tot en met 1993, stemt Sdkb met Isala af welke informatie Sdkb bij de afhandeling van de aanvraag kan geven. Doel is dat donorkinderen op de hoogte zijn van de situatie en weten waar zij eventueel terecht kunnen voor verdere vragen.

Internationaal donorschap

Sdkb ontvangt steeds vaker signalen dat er zorgen zijn bij donorkinderen en wensmoeders over kunstmatige bevruchtingen en donorschap buiten Nederland. Het gaat hierbij om donorkinderen die in het buitenland worden verwekt, donorkinderen die in Nederland worden verwekt met een donor van een buitenlandse bank, donoren die actief zijn in het buitenland en samenwerking tussen Nederlandse en buitenlandse (afdelingen van) klinieken of donorbanken waarbij mogelijk zaadcellen, eicellen of embryo's gedistribueerd worden binnen de eigen keten. Donorkinderen en wensmoeders uitten hun zorgen of in deze situaties wel voldoende geborgd is dat donorkinderen de gegevens van de donor kunnen achterhalen als zij dit willen, of donoren niet betrokken raken bij kunstmatige bevruchtingen waarbij zij anoniem kunnen blijven en of voldoende duidelijk is dat een donor niet te veel nakomelingen heeft.

Sdkb is een onderzoek gestart of donorkinderen die in Nederland verwekt zijn met een donor van een buitenlandse bank dezelfde mogelijkheden, in lijn met de (intentie van) de Nederlandse wet en regelgeving, hebben als donorkinderen die verwekt zijn met een donor van een Nederlandse bank.

6. Samenstelling bestuur en adviescommissie

Stichtingsbestuur	
Functie	Naam
Voorzitter	Tot 30 maart 2021: de heer prof. dr. J.S.E. Laven Per 1 april 2021: mevrouw dr. M.P. Amelink-Verburg
Leden die kunstmatige bevruchting beroepsmatig toepassen of daarbij nauw zijn betrokken, waarvan één lid tevens deskundig is op psychosociaal terrein	Mevrouw dr. M. Visser (tevens deskundig op psychosociaal terrein) De heer dr. M.H.J.M. Curfs De heer dr. E.J.P. van Santbrink
Lid-jurist	Mevrouw mr. L.C. Bosch
Lid-ethicus	De heer drs. G. van Dijk
Lid dat deskundig is op pedagogisch terrein	Tot 9 maart 2021: mevrouw S.E. Vink, MSc Op 1-1-2022 nog niet vervuld
Samenstelling adviescommissie	
Functie	Naam
Voorzitter, tevens lid dat deskundig is op pedagogisch terrein	Mevrouw S.E. Vink, MSc
Lid-jurist	Mevrouw mr. J.H. Ghurahoo – van der Tol
Lid-ethicus	De heer prof. dr. W.J. Dondorp
Secretaris	
De heer F.C. Haartsen, MSc	

7. Verantwoording WNT 2021

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Sdkb. Het voor de Sdkb toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000 (Algemeen bezoldigingsmaximum). Bestuursleden ontvangen een vaste vergoeding per vergadering en een reisvergoeding. Aanwezigheid en reisafstand zijn daarom van invloed op de hoogte van de bezoldiging.

Gegevens 2021	prof. dr. J.S.E. Laven	dr. M.P. Amelink-Verburg	dr. M. Visser	dr. M.H.J.M. Curfs
Functiegegevens	Voorzitter bestuur	Voorzitter bestuur	Bestuurslid	Bestuurslid
Aanvang en einde functievervulling in 2021	Tot 30-3-2021	Per 1 april 2021	Gehele jaar	Gehele jaar
Bezoldiging				
Bezoldiging	€ 691,56	7.067,81	€ 4.000,00	€ 3.307,48
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 209.000	€ 209.000	€ 209.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	NVT	NVT	NVT	NVT
Bezoldiging	€ 691,56	€ 7.067,81	€ 4.000,00	€ 3.307,48
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	NVT	NVT	NVT	NVT
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	NVT	NVT	NVT	NVT

Gegevens 2021	mr. L.C. Bosch	dr. E.J.P. van Santbrink	drs. G. van Dijk	S.E. Vink, MSc
Functiegegevens	Bestuurslid	Bestuurslid	Bestuurslid	Bestuurslid/ voorzitter adviescommissie
Aanvang en einde functievervulling in 2021	Gehele jaar	Gehele jaar	Gehele jaar	Gehele jaar
Bezoldiging				
Bezoldiging	€ 4.256,88	€ 3.066,52	€ 3.331,97	€ 2.854,35
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 209.000	€ 209.000	€ 209.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	NVT	NVT	NVT	NVT
Bezoldiging	€ 4.256,88	€ 3.066,52	€ 3.331,97	€ 2.854,35
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	NVT	NVT	NVT	NVT
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	NVT	NVT	NVT	NVT

Gegevens 2021	mr. J.H. Ghurahoo – van der Tol	Prof. Dr. W.J. Dondorp
Functiegegevens	Adviescommissielid	Adviescommissielid
Aanvang en einde functievervulling in 2021	Vanaf 10-3-2021	Vanaf 10-3-2021
Bezoldiging		
Bezoldiging	€ 2.102,67	€ 1.804,08
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000	€ 201.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	NVT	NVT
Bezoldiging	€ 2.102,67	€ 1.804,08
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	NVT	NVT
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	NVT	NVT

Dit is een uitgave van
Stichting donorgegevens kunstmatige bevruchting

Postadres

Postbus 16077 | 2500 BB Den Haag
T (070) 340 55 40

E-mailadres

info@donorgegevens.nl

www.donorgegevens.nl

mei 2022